Paul Celan: Wir lagen / Paul Celan: Leżeliśmy

Paul Celan: Leżeliśmy

LEŻELIŚMY
już głęboko w makii, kiedy i ty
wreszcie się doczołgałeś.
Ale nie mogliśmy
poprzez ciemności przedrzeć się do ciebie:
obowiązywało
ograniczenie światła.

(tł. Ela Binswanger)

*

Paul Celan: To była już głęboka

TO BYŁA JUŻ GŁĘBOKA
macchia, w której leżeliśmy, kiedy ty
w końcu przypełzłeś.
Jednakże nie mogliśmy
zaciemniać ku tobie:
panowało
natręctwo światła.

(tł. Martin Suchanek)

*

Paul Celan: Nous gésîmes

Nous gésîmes déjà profondément dans le maquis, lorsque tu
t'approchas enfin en rampant.
Mais nous ne pûmes
ténébrer vers toi:
il régnait
contrainte de lumière.

(tł. własne Paul Celan)

*

Paul Celan: Leżeliśmy

Leżeliśmy już głęboko w maquis, kiedy ty
w końcu dopełzłeś do nas.

Ale nie mogliśmy
w ciemnościach wyjść ci naprzeciw:
Obowiązywało
ograniczenie światła.

(tł. z franc. Ela Binswanger)

*

Paul Celan: Wir lagen

WIR LAGEN
schon tief in der Macchia, als du
endlich herankrochst.
Doch konnten wir nicht
hinüberdunkeln zu dir:
es herrschte
Lichtzwang.

z: "Lichtzwang", Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main 1970

*

@tłumaczenie: Włoska macchia, to francuska maquis, po polsku makia, gęste zarośla i niskie krzewy i drzewa, roślinność charakterystyczna wokół Morza Śródziemnego. "Maquis" to określenie stosowane zarówno wobec oddziałów partyzanckich francuskiego ruchu oporu, jak i ich bojowników (fr. maquisards) walczących w czasie II wojny światowej. Z własnego tłumaczenia Celana na francuski wiadomo, że słowo "gésîmes", użyte przez Celan w kontekście "nous gésîmes", to słowo Celana utworzone od "gésîr", a znaczy "leżeć pochowanym" w grobie, w sensie "spoczywać", używane jako nagrobny napis "tu spoczywa". I mój domysł, być może jeszcze długo po wojnie znajdowano w maquis szczątki powstańców z drugiej wojny światowej.

Także w francuskiej wersji znajduję odpowiednik słowa "Lichtzwang", które nadało tytuł całemu tomikowi ostatnich wierszy, wydanemu już po śmierci Celana, w czerwcu 1970. Po francusku to "contrainte de lumière", co po polsku tłumaczy się jako "ograniczenie światła". Więc tak powinien, moim zdaniem, prawdopodobnie brzmieć ten tytuł po polsku. A zatem nie "Przymus światła" (czyje tł.?) i nie "Natręctwo światła" (wg Martina Suchanka). niemieckie słowo "Zwang" to obowiązek, presja, przymus, przymuszanie, ale też skrępowanie, ograniczanie.